

Hirata Tantojo - A japán kardkovács pár, akik életben tartják a katana készítés hagyományait

Egy országot úgy ismerhetsz meg a legjobban, ha megismerkedsz a helyiekkel. A "Japán emberei" című interjúorozatunkkal még közelebb hozzuk Önt Japánhoz azáltal, hogy bemutatjuk az ország vállalkozóit, kulturális nagyköveteit és minden szempontból csodálatos embereit, akiket erős szenvedélyeik kötnék össze. Ebben a cikkben *Sukehira Hirata* kardkészítő mestert és *Nodoka Hirata* profi "murage" kohászt mutatjuk be, egy kézműves férjet és a feleségét, akik Japánban az egyik utolsó olyan készítőik közé tartoznak, akik a hagyományos *katana* kovácsolási módszereket alkalmazzák. Ezen a cikken keresztül többet megtudhatunk a japán kardokról alkotott eltérő nézeteikről és küldetésükről, hogy újra virágzásnak indítsák az iparágat!

Sukehira és Nodoka utazása a Katana világában

Az interjúnkra azután került sor, hogy lehetőségünk volt megfigyelni Sukehirát és Nodokát munka közben. Nem kellett sok idő, hogy rájöjjünk, milyen szenvedélyesen űzik a művészetüket - még szolgálaton kívül is ugyanolyan szorgalmasan és koncentráltan foglalkoznak a *katana* készítéssel. Barátságos személyiségüknek köszönhetően azonnal jól éreztük magunkat.

Szemben azzal a magányos képpel, ami sokaknak a japán kézművesekről kialakulhat, a *Hirata Tantojo* mögött álló megállíthatatlan duó a csapatmunkában és a világgal való összekapcsolódásban találta meg erejét, egy jól működő mechanizmust hozva létre, amely a kölcsönös tiszteletből és az egymás szakértelmébe vetett bizalomból táplálkozik. A velük együtt töltött órák alatt nem egyszer rajtakaptuk őket, hogy egymás munkáját dicsérik. Még akkor is közel maradtak egymáshoz, amikor leültek az interjúhoz, mindössze néhány centiméter választotta el őket egymástól.

Természetesen egyénként mindketten ugyanolyan rendkívüli kifejezőerővel és lenyűgöző háttérrel rendelkeztek.

A most 30-as éveiben járó *Sukehira* a középiskola elvégzése után rögtön hivatásos "katanakaji" kardkészítőként kezdte meg pályafutását. A *kendo* iránti szeretete, amelyet diákként gyakorolt, szította benne a vágyat, hogy egy ilyen összetett, mégis megmagyarázhatatlanul szép művészeti formához közelítsen.

Interjúnk egy pontján felidézett egy *katana*-kiállítást egy helyi múzeumban *Fussa* városban, nem messze szülővárosától, *Kodaira*-tól, ahol a kiállított régi pengék igéző szépsége miatt nehéz volt elhinnie, hogy azokat emberek kovácsolták.

A vágy azonban nem elég ahhoz, hogy hivatásos *katanakaji*-vá váljon. Nemcsak önmagában a *katana* készítésének művészete nehezen elsajátítható mesterség, hanem szinte minden feltörekvő *katana*-készítőnek többéves képzésen kell részt vennie, amely alatt szinte semmilyen fizetést nem kap, ha kap egyáltalán. Még azok számára is, akik hajlandóak a fáradságos tanulás és gyakorlás éveit végigcsinálni, a pénz gyakran döntő tényezővé válik ambícióik feladásában.

Sukehirának egészen Tokió metropoliszából az *Okayama* prefektúra vidéki *Osafune* városába kellett költöznie, feláldozva a városi élet kényelmét, csak azért, hogy profi *katanakaji*-vá képezze magát. Sokak számára ismeretlen, hogy a kisváros valójában Japán egyik leghíresebb kardkészítő területe, ahol évszázados hagyományai vannak a kiváló minőségű pengék készítésének. 13 évet töltött a kiképzéssel és munkával *Sukesada Ueda*, egy olyan kardkovácsmester irányítása alatt, aki arra specializálódott, hogy a nagyra becsült *Bizen Osafune* acélt házon belül állítsa elő.

Amikor a képzés ezen éveiről kérdezték, még mindig tisztán emlékezett a küzdelmekre, amelyeket a művészet iránti puszta szeretete miatt viselt el. Számára mindez megérte, mivel a japán kardok készítése mélyen megszólítja kreatív oldalát, amit a következőképpen jellemez: "A *katana* kovácsolásának folyamata soha nem ugyanaz. Az ember minden egyes alkalommal izgatottan várja, hogy milyen lesz a kard a végén. Ez az, ami a *katana* kovácsolását olyan szórakoztatóvá és lenyűgözővé teszi számomra!".

Következetes erőfeszítése és kitartása, hogy megmaradjon a mesterség mellett, meghozta gyümölcsét, hiszen ma már egyike annak a mindössze 130 *katana*-szakembernek, akik a mai napig Japánban tevékenykednek.

Okayama az a hely, ahol *Sukehira* megismerkedett feleségével, *Nodokával*, aki ott született és nevelkedett. *Nodoka* soha nem gondolt arra, hogy "*murage*" kohász lesz, de a *Sukehirával* való találkozása hirtelen egy teljesen új világot nyitott meg számára.

Kiderült, hogy ez a magával ragadó művészet, amelyről szinte semmit sem tudott, de vonzotta, valójában az ereiben folyik. A családi házukban néhány régi dokumentum rendezésekor kiderült, hogy a dédapja is kohászként dolgozott! "Ekkor úgy éreztem, hogy ez a végzetem" - kiáltott fel.

Nodoka nem vett részt semmilyen speciális tanfolyamon, hogy kohász lehessen. Mindazt, amit ma tud a hagyományos *tatara* módszerrel történő házon belüli kohászatról, a férjétől vette át. Eleinte, amíg tanult, segített, amiben csak tudott, a különféle feladatoktól kezdve a vezetésig. Fokozatosan, *Sukehira* támogatásával kezdett el foglalkozni a *tatara* kohászattal, és körülbelül öt évnyi napi tanulás és gyakorlás után képes lett teljesen önállóan kezelni azt.

Nodoka megmutatja nekünk a kedvenc vashomokfajtaát, amikkel dolgozik.

"Azért választottam ezt az utat, mert segíteni akartam a férjemnek. Olyan acélt akartam készíteni, amelyet könnyen tud használni, és amely alkalmas a mi saját *katana* kovácsolási módunkhoz. Eleinte csúnyán elbuktam, de ez valójában motivált. Utálok veszíteni!" - említette nevetve.

Nodoka úgy gondol a kohászatra, mint próbálkozásra és hibára. Ez egy olyan mesterség, ami, mint általában minden művészi dolog, inkább a mögötte álló emberről, a hibáiról és érényeiről árulkodik.

"A fém nem hazudik" - mondta többször is interjúnk során. "A *katana* pusztán az ember erőfeszítéseinek eredménye, nagy küzdelmek után kapott jutalom. Tehát, ha a fémbe hiba van, akkor az előállító kézművesben is van valami hiba".

Nodoka útja, hogy Japán egyetlen létező női *murage*-ja legyen, talán küzdelmekkel telt, de amikor erre felhívtuk a figyelmét, azt mondta, hogy nem bánja ezeket a nehézségeket. "Pontosan ez teszi különlegessé a katanát. Átitatódnak emberi érzésekkel és kemény munkával."

A Hirata Tantojo születése

Amikor még *Okayama* prefektúrában éltek, a házaspár egy nap rádöbbsent: a *katana* készítés nem elég! "Készítést éreztünk arra, hogy megosszuk a világgal a japán kardkészítésről alkotott egyedi szemléletünket, ezért úgy döntöttünk, hogy megteesszük a következő lépést, és együtt megnyitjuk saját üzletünket Tokióban!" - magyarázta *Sukehira*.

A duó azonnal elkezdett helyet keresni a *Hirata Tantojo* felállításához. Hihetetlenül nehéz volt egy lakónegyedben felépíteni egy kardműhelyt, amely elég sok füstöt és zajt termel. Ezért számukra kulcsfontosságú volt egy csendes, de könnyen megközelíthető környék megtalálása.

Végül rábukkantak Ome Cityre, egy csodás atmoszférájú helyre, amely nem messze *Sukehira* szülővárosától, Tokió vidéki külvárosában található. A helyiek hihetetlenül szívélyes emberek voltak, akik segítettek a párnak megtalálni és felvenni a kapcsolatot egy telek tulajdonosával, amelybe beleszerettek. "Éppen motoroztam, amikor váratlanul megtaláltam *Hirata Tantojo* jelenlegi helyét!" - mondta *Sukehira*.

Mintha ez egy újabb jel lett volna, a földtulajdonostól megtudták, hogy a környéken korábban egy hegyi kastély állt, és hogy egykor egy *katanakaji* élt ott! "Azt gondoltuk, hogy csakis ez a hely lehet a helyszíne az új műhelyünknek!"

Miután megkapták az engedélyt a tulajdonostól, körülbelül egy évig építették saját maguk a műhelyt. Végül 2019-ben nyitotta meg kapuit a *Hirata Tantojo*.

Sukehira magyarázza a "buki" kanji-t (武)

Sukehirának és *Nodokának* végre volt egy helyük, ahol szabadon kifejezhették művészetüket. Ez volt az első darabja annak a kirakósnek, amely néhány évvel később hozzájárult a *katana* világa iránti érdeklődés új hullámához.

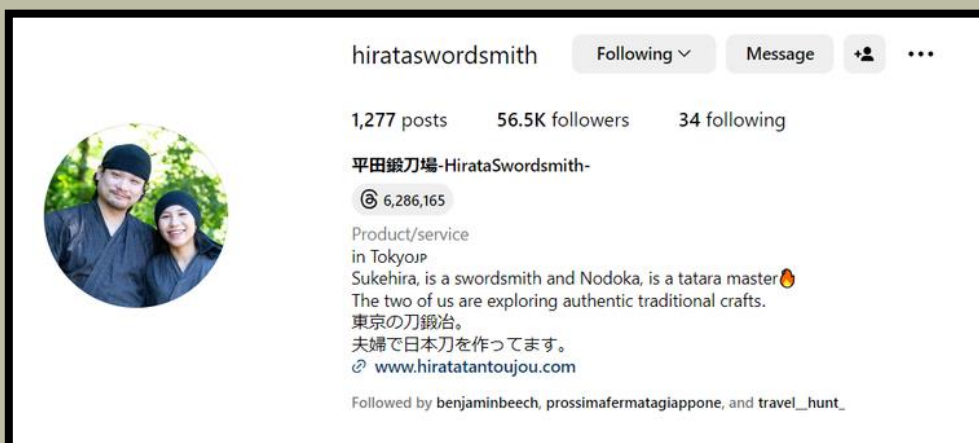
Sukehira kréta után nyúlt, és a tatara kemence oldalát táblaként használta, hogy illusztráljon egy *kanji*-t és egy váratlan rejtett igazságot, amit a páros mindig szem előtt tart, amikor minden egyes pengéjüket megmunkálják: "A pályám kezdetén egyszerűen csak úgy tekintettem a katanára, mint valami menő dologra.

De minél többet tanultam és dolgoztam az elkészítésükön, annál inkább rájöttem valami fontosra. Manapság annyira hozzászoktunk ahhoz, hogy a katanákat halálos fegyverként ábrázolják a korabeli filmekben, hogy elvesztettük a koncepciót, miszerint ezek olyan eszközök, amelyek tisztelik az életet".

A *Hirata Tantojo* megalapítása lehetővé tette számára, hogy ezt a hitet - a japán kardok valódi lényegét, amelyet azok a fehér krétavonalak tartalmaznak - megossza másokkal. "Ha elemezzük a fegyver japán *kanji* (武) kifejezését, észrevehetjük, hogy két részből áll. Ezek együttesen úgy értelmezhetők, hogy: megállítani egy lándzsát. Olyan valamire utal, amit védekezésre használnak, nem pedig támadásra. Ez a japán kardok tényleges szellemisége."

Annak érdekében, hogy a tudásnak ezt a rég elvesztett alapvető részét elérhetőbbé tegye, és terjessze a stúdió jellegzetes művészi látásmódját, *Nodoka* - aki a műhely működésének irányítási oldalát kezelve elég sok tapasztalatot szerzett, miközben megtanulta, hogyan kell házon belül *tatara* acélt készíteni - nagy gondot fordított a közösségi média jelenlétükre. Ezeket az erőfeszítéseket az egyre több követő mutatta. Az elmúlt években a *Hirata Tantojo* nemzetközi közönsége olyannyira megugrott, hogy még angol fordítást is kezdett hozzáadni a posztjaikhoz. Úgy döntöttek, hogy a tengerentúli megrendelésekhez angol nyelvű weboldalt is indítanak!

[Hirata Tantojo Instagram fiókja - Japánban szokatlan, hogy a kardkovácsoknak ilyen közösségi média jelenlétük legyen!](#)

Amikor megemléztük, hogy mi is a közösségi médián keresztül figyeltünk fel rájuk, *Nodoka* mosolyra fakadt, és örömét fejezte ki, hogy ennyi embert érdekel *Hirata Tantojo* módszere. "Rendkívül boldogok vagyunk, hogy ennyi emberrel találkozunk, akiket érdekel a japán kardok világa, és szeretnénk, ha még többen megismernék a *katana* igazi lényegét!".

Az a törekvésük, hogy másoknak is megmutassák a japán kardok egyedi szemléletét, a közösségi médiában a követőkkel, valamint a vásárlóikkal való minden interakciójukban is megmutatkozik. Például időt szentelnek az online találkozókra, hogy személyesen megismerjék ügyfeleiket és alaposan megértsék preferenciáikat. Ez rendkívül szokatlan az iparágban, amely általában kevésbé elérhető a tengerentúli rajongók számára.

A rendszer belülről történő megváltoztatása

Annak ellenére, hogy *Sukehira* és *Nodoka* egyike azon kevés kardkovács stúdióknak, amelyek a *katana* kovácsolás ősi módját gyakorolják, a jövőbe tekintve dolgoznak, és olyan módszereket kutatnak, amelyekkel újjáéleszthetik és jobbá tehetik az iparágat.

Nodoka egy olyan *katana*-iparról álmodik, amelyet több női kézműves népesít be. "Én vagyok az egyetlen női *murage* Japánban, és általában egy kezünkön meg lehet számolni a katanakészítésben dolgozó nőket. Bizonyos munkák elvégzését csak a férfiakról gondolták, hogy meg tudják valósítani".

Egy olyan iparágban, amelyet köztudottan férfiak uralnak, *Nodoka* kétszeres erőfeszítéseket tesz azért, hogy ne csak egyszerűen oda tartozzon, hanem példát mutasson, és megtegye az első lépést az ipari változás felé. "Eleinte, amikor arra gondoltam, hogy hivatásos (*tatara* acélkészítő) leszek, nem sokat gondolkodtam azon, hogy milyen előítéletek övezhetik a jelenléteemet ebben a férfiak által uralt világban. Nem is tudtam, hogy ennyi előítélet létezik... Egyszerűen csak azt a munkát végeztem, amit akartam! Persze voltak olyanok, akik örültek, hogy az iparág fejlődik, de azok számára, akik konzervatívabbak, nehezebb elfogadni, hogy a dolgok változhatnak."

Reméli, hogy munkája megmutatja a fiatal nőknek, hogy ők is követhetik ezt az utat, ha erre vágnak. Mind *Nodoka*, mind *Sukehira* úgy véli, hogy a női kézművesek egyedi megközelítése nagy hasznára válik, és pozitív változást hoz a *katana*-készítés világában.

Ami *Sukehira*-t illeti, egy fenntarthatóbb rendszert szeretne kiépíteni a *katana*-készítésben részt vevő kézművesek számára. "A *katana*-készítésben hihetetlenül sok különböző kézműves vesz részt - azoktól kezdve, akik a *katana* tokját készítik, egészen azokig, akik a szentet biztosítják az alapanyag készítéshez.

Össze kellene tartanunk e gyönyörű művészet megőrzése érdekében, ahelyett, hogy úgy teszünk, mintha mindenki csak magának való lenne. A kapcsolatok kiépítésével és akár a japán kardok külföldi megismertetésével reméljük, hogy egy nap képesek leszünk fix mennyiségű munkát biztosítani más érintett kézműveseknek, és talán még azt is el tudjuk érni, hogy a tanoncok megfelelő fizetést kapjanak."

Egy olyan iparágban, ahol kevés fiatal kézműves áll készen arra, hogy átvegye a stafétabotot, és egyre kevesebb a vásárló, *Sukehira* úgy véli, hogy ilyen változásokra van szükség a mesterség életben tartásához.

A Hirata Tantojo - A japán kardkészítő ipar újbóli felvirágoztatására törekszik

Apránként *Sukehira* és *Nodoka* jelenlétükkel és tetteikkel megdöntik a *katana* világának normáit. Ha Japánba utazunk és érdekelnek a japán kardok, mindenképpen látogassunk el hozzájuk az egyik ingyenes stúdiótúra alkalmával, vagy akár vegyenek részt valamelyik workshopjukon, hogy közvetlenül tőlük tanulhassunk a katanákról és ennek a kedves duónak a történetéről!

A fordítás az alábbi cikk felhasználásával történt: <https://www.tsunagujapan.com/hirata-tantojo-the-japanese-swordsmith-power-couple-keeping-katana-making-traditions-alive/>